

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2868

[5956]-109

[Total No. of Pages : 4

M.Com.

**109 : CO-OPERATIVE MOVEMENT IN INDIA
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Group - D)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 60

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 1 & Q.6 are compulsory.
- 2) Solve any 3 questions from Q2 to Q5.
- 3) Q2 to Q5 carry equal marks.

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (any six):

[6]

- a) The short coming in the act of 1904 was removed by the legislation known as _____.
 - i) Cooperative societies act of 1992
 - ii) The model cooperative act
 - iii) Constitution amendment bill
 - iv) None of these
- b) Capital of cooperative societies in the form of _____.
 - i) Share capital
 - ii) Ear marked fund/Debenture
 - iii) Corpus fund
 - iv) None of the above
- c) The white revolution is related to _____.
 - i) Milk
 - ii) Wheat
 - iii) Soyabean
 - iv) None of the above
- d) The working capital of a society as defined under the Maharashtra cooperative society act includes _____.
 - i) paid-up share capital
 - ii) funds build up out of profit
 - iii) money raised by borrowing
 - iv) all of the above
- e) Dr. V.V. Patil Institute of cooperative management was situated in _____.
 - i) Pune
 - ii) Hydrabad
 - iii) Delhi
 - iv) Mumbai

P.T.O.

- f) The members of a cooperative society have _____ liability.
- i) Limited
 - ii) Unlimited
 - iii) Joint
 - iv) Joints & Several
- g) Expand NCDC
- i) National Cooperative Development Corporation
 - ii) National Cooperative Dairy Corporation
 - iii) National Consumers Development Corporation
 - iv) National Consumer Dairy Cooperative
- h) The binding up of cooperative society means _____.
- i) Liquidation
 - ii) Registration
 - iii) Amalgamation
 - iv) Reconstruction

Q2) State the recent scenario in Cooperative Movement in India. **[14]**

Q3) State the structure of Cooperative Department. **[14]**

Q4) Explain the updated amendments of Maharashtra state Cooperative Society act 1960. **[14]**

Q5) Write a brief note on “All India Rural Credit Survey Committee”. **[14]**

Q6) Write a short notes (any two): **[12]**

- a) NABARD.
- b) Post independence evolution of cooperative movement in India.
- c) Responsibilities of Registrar of Cooperative Societies.
- d) Report of Vaidyanathan Committee.

Total No. of Questions : 6]

PA-2868

[5956]-109

M.Com.

109 : CO-OPERATIVE MOVEMENT IN INDIA
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Group - D)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 60

- सूचना :-
- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.
 - 2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
 - 3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. (कोणतेही सहा)

[6]

- अ) 1904 च्या सहकार कायद्यातील उणीवा द्वारे दूर करण्यात आल्या.
- i) सहकारी संस्था अधिनियम 1992
 - ii) सहकारी मॉडेल कायदा
 - iii) घटनात्मक सुधारणा विधेयक
 - iv) यापैकी नाही
- ब) सहकारी संस्थेचे भागभांडवल च्या स्वरूपात असते.
- i) भागभांडवल
 - ii) कर्जरोखे
 - iii) कॉर्पस फंड
 - iv) वरीलपैकी नाही
- क) शुभक्रांती शी संबंधित आहे.
- i) दुध
 - ii) गहू
 - iii) सोयाबीन
 - iv) यापैकी एकही नाही
- ड) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायद्यांतर्गत सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल म्हणजे
- i) विक्रिजन्य भागभांडवल
 - ii) नफा वरकड
 - iii) कर्जाऊ निधी
 - iv) वरील सर्व
- इ) डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटिल सहकारी संस्था याठिकाणी आहे.
- i) पुणे
 - ii) हैदराबाद
 - iii) दिल्ली
 - iv) मुंबई

- फ) सहकारी संस्थेच्या सभासदांचे उत्तरदायित्व असते.
- i) मर्यादित ii) अमर्यादित
iii) संयुक्त iv) संयुक्त व अनेक
- य) NCDC चे पूर्ण रूप
- i) National Cooperative Development Corporation
ii) National Cooperative Dairy Corporation
iii) National Consumers Development Corporation
iv) National Consumer Dairy Corporation
- र) सहकारी संस्थेला बंधनकारक असते.
- i) लिक्विडेशन ii) नोंदणी
iii) एकत्रिकरण करणे iv) पुनर्रचना

प्र.2) भारतीय सहकारी चळवळीतील अलीकडील बदलांचा आढावा घ्या. [14]

प्र.3) सहकार विभागाची रचना स्पष्ट करा. [14]

प्र.4) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायद्यातील अलीकडील सुधारणा स्पष्ट करा. [14]

प्र.5) आखिल भारतीय ग्रामीण पतपाहणी समितीवर टिप लिहा. [14]

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [12]

- अ) नाबार्ड
ब) स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय सहकारी चळवळीची उत्क्रांती
क) सहकारी संस्थांच्या निबंधकाच्या जबाबदाऱ्या
ड) वैद्यनाथन समितीचा अहवाल

